

Sisällys

Alkusanat	7
Johdanto	9
1 Pallo eli työhyvinvoinnin elementit.....	18
Työhyvinvointi on enemmän kuin osiensa summa	18
Ammatti-identiteetti ja ammattitylpeys	25
Turvallisuuden tunne	34
Osallisuus.....	39
Kouluhyvinvointi.....	44
Työyhteisön monimuotoisuus.....	46
Voimavarat	53
Unelmatyö	58
2 Kori eli työyhteisö	62
Työyhteisötaidot	62
Yhteisöllinen koulukulttuuri	68
Ryhmä kehittyy vaiheittain	74
Ryhmädynamiikka	82
Muutokset ryhmässä vaikuttavat ryhmädynamiikkaan	89
Opettajainhuoneen viralliset ja epäviralliset roolit	94
Työyhteisön pelisäännöt	98
3 Köydet eli työyhteisöä ja	
työhyvinvointia yhteen liittäviä asioita	103
Tunnetaidot.....	103
Opettajainhuoneen vuorovaikutus	113
Dialogi ja reflektio	120
Työyhteisöviestintä	126
4 Tuli eli työnilo	132
Työnilo on vahva voima	132
Motivaatio syntyy merkityksellisyydestä.....	142
Onnistumisia kannattaa tavoitella.....	150
Palaute auttaa parhaaseen työssä	155

5 Hiekkasäkit eli työhyvinvoinnin haastajat	161
Työyhteisön ongelmat ovat usein monisyinen kokonaisuus..	161
Vuorovaikutuksen ongelmat.....	165
Konfliktit ja ristiriidat.....	170
Haasteelliset työkaverit.....	173
Työpaikkakiusaaminen ja seksuaalinen häirintä.....	178
Haasteelliset oppilaat.....	184
Haasteelliset vanhemmat.....	187
Satunnainen ja jatkuva kiire.....	195
Oman jaksamisen ongelmat.....	203
Kouluyhteisöä kohtaavat kriisit.....	209
Fyysisten tilojen ongelmat.....	213
Plussan puolella.....	218
6 Maaperä eli työtä ohjaavat tekijät	225
Koulun perustehtävä.....	225
Strategia ohjaa koulun toimintaa.....	229
Pedagoginen johtaminen.....	236
Opettajan oma ja jaettu ammattietiikka.....	241
Kehittäminen ja muutos koulun arjessa.....	247
Maine on turvatyyny.....	256
7 Lentotekniikat eli työhyvinvointia lisäävät toimintatavat	260
Yhteisöllinen johtaminen.....	261
Yhteistyö, yhteisopetus ja opettajien tiimit.....	268
Projektit ja hankkeet.....	274
Kokoukset ja palaverit.....	281
Koulutukset antavat uutta voimaa.....	286
Pedagogiset kahvilat.....	289
Kehityskeskustelut.....	291
Työnohjaus ja vertaismentorointi työn tukena.....	295
Koulun yhteistyökumppanit.....	302
Lopuksi	307
Lähteet	309
Liitteet	321
Harjoitushakemisto	337